

Handläggare
Susanne Al-Basri
Telefon: 08- 508 033 46

Till
Järva stadsdelsnämnd

Program för öppen förskola

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/1410

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick förskolenämnden i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, ta fram riktlinjer för öppen förskola. Med anledning av nya tillämpningsanvisningar föreslås riktlinjerna rubriceras *program för öppen förskola* för att bättre stämma överens med uppdragets intentioner.

Programmet för öppen förskola syftar till att förtydliga och konkretisera arbetet inom öppen förskola och att säkerställa en hög och jämlik kvalitet i verksamheten. Programmet definierar specifika målområden som ska följas för att stödja verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. I de stadsdelar där behovet finns erbjuds introduktionsförskola inom ramen för öppna förskolan. Introduktionsförskola ska i högre grad främja integration genom fokuserade insatser för språkutveckling, stöd för föräldraskap samt stöd vid inskrivning till förskola. Identifierade fokusområden och behov för öppen förskola i Järva är väl integrerat i programmet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget 2024 gett förskolenämnden i uppdrag, att i samarbete med stadsdelsnämnderna, ta fram riktlinjer för öppen förskola i Stockholms stad.

Utifrån stadens nya tillämpningsanvisningar och intentionen med uppdraget föreslås dokumentet rubriceras *program för öppen förskola*. Programmet ska bidra till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgraden på förskola ska vara tydligt

närvarande i programmet.

Öppen förskola omnämns i skollagens i kapitel 25, 3§ och ingår i de verksamheter som benämns *annan pedagogisk verksamhet*. Det är frivilligt för en kommun att anordna öppen förskola. I Stockholms stads finns i nuläget 46 öppna förskolor i kommunal regi fördelade i samtliga stadsdelar, 5 utav dessa är belägna på Järva.

Ärendet

Förskolenämnden påbörjade arbetet med att utveckla ett "Program för öppen förskola" våren 2024, i samarbete med stadsdelsnämnderna. Detta samarbete inkluderade en enkät samt samverkan med representanter från stadsdelsförvaltningar och medarbetare från öppen förskola.

Syftet med öppen förskola, enligt skollagen 25 kapitlet 3§ är att:
"Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap."

Verksamheten riktar sig till barn som inte är inskrivna i förskola, från nyfödda till förskoleklass, och deras medföljande vuxna. Öppen förskola erbjuder en plats för barn att leka, utvecklas och delta i pedagogiskt planerade aktiviteter, samtidigt som vårdnadshavare får stöd i sin föräldraroll och möjlighet att träffa andra vuxna.

Verksamheten syftar också till att främja integration och motverka ohälsa, både för barn och vårdnadshavare. För barnen innebär det att de får en förberedelse inför förskolan genom pedagogisk verksamhet och igenkänning av aktiviteter och material. För vårdnadshavare handlar det om att uppmuntra och motivera till inskrivning i förskola samt att stödja dem i att återgå till arbete eller studier efter föräldraledigheten. För både barn och vårdnadshavare erbjuder öppen förskola aktiviteter som främjar språkutveckling och kommunikation, exempelvis genom sång, berättande och samtal. För att detta ska vara möjligt krävs personal med relevant kompetens och kontinuerlig fortbildning, samt ett aktivt samarbete med andra funktioner som barnavårdscentraler, vuxenutbildning och bibliotek.

Introduktionsförskola, som en del av programmet, erbjuder riktade insatser för språkutveckling, föräldraskapsstöd och för att stödja inskrivning i förskola. Introduktionsförskolan är integrerad med öppen förskola i stadsdelar där behovet finns och är en naturlig del av programmet.

Programmet för öppen förskola syftar till att förtydliga och konkretisera arbetet inom öppen förskola och att säkerställa en hög och jämlik kvalitet i verksamheten. Programmet definierar specifika målområden som ska följas för att stödja verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Det omfattar bland annat:

- Tydligare riktlinjer för tillgänglighet och generösa öppettider, vilket gör verksamheten mer tillgänglig för vårdnadshavare och barn.
- Exempel på aktiviteter som ska vara av god kvalitet, såsom mötesplatser som främjar social gemenskap och pedagogiska aktiviteter som stödjer barnens utveckling.
- Specifikationer för den kompetens och utbildning som krävs för personalen inom öppen förskola, för att säkerställa att verksamheten leds och genomförs av kvalificerade medarbetare.

Programmet lyfter även vikten av aktiv samverkan med andra aktörer, exempelvis barnavårdscentraler, vuxenutbildning, bibliotek och familjerådgivning, för att stödja och komplettera verksamhetens mål och uppdrag. Denna samverkan är central för att erbjuda ett helhetsstöd till både barn och vårdnadshavare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Jämställdhetsanalys

Öppen förskola bidrar till stadens arbete med integration där vissa aktiviteter särskilt riktar sig till utrikesfödda kvinnor i syfte gynna etablering i samhälls- och arbetslivet. Introduktionsförskola är ett riktat arbetssätt som särskilt sätter fokus på språkstudier och aktiviteter som fokuserar på just de delarna.

Öppen förskola bidrar till Agenda 2030:s *mål 5 – jämställdhet*.

Barnrättsanalys

Öppen förskola är en mötesplats med betydelse för barns hälsa, utveckling och lärande. *Program för öppen förskola* bidrar till Agenda 2030:s *mål 3 – Hälsa och välbefinnande* och *mål 4 - God utbildning för alla*. Programmet bidrar även till grundprinciperna i FN:s barnkonvention om barn som individer med egna rättigheter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att *Program för öppen förskola* ger ett tydligare ramverk för det centrala arbete som bedrivs inom öppen förskola. Identifierade fokusområden och behov för öppen förskola i Järva är väl integrerat i programmet. Där samverkan med externa aktörer, såsom barnavårdscentraler och vuxenutbildning, samt interna aktörer som familjerådgivning, belyses för att säkerställa ett helhetsstöd. Programmet framhåller även hur öppen förskola kan

bidra till att öka inskrivningsgraden i förskolan, bland annat genom introduktionsförskola. Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förslaget och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare behandling och beslut av kommunfullmäktige.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jessika Von Malmberg
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev – Program för öppen förskola
2. Program för öppen förskola

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-03-05
Jessika Von Malmborg, Avdelningschef	2025-03-05